

ALBINA.

Ese de trei ori in septimana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominoc'a, candu o cola intraga, candu numai diumetate, adaca dupa momentulu impregiariloru.

Pretulu de prenumeratiune:

pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. s.
" diumetate de anu	4 " "
" patraru	2 " "
pentru Romania si strainetate:	
pe anu intregu	16 fl. v. s.
" diumetate de anu	8 " "
" patraru	4 " "

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune: **Josefstadt, Langeasse Nr. 43**, unde suntu a se adresa si corespundintiale, ca privesc Redactiunea, administratiunea seu speditiune a cate vor fi nefrancoate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuntie si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretiu scadiutu. Pretiulu timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa.

Viena 31 aug./12 sept. 1867.

Paciinta, fie catu de mare, nu a rare ori cade in ispita voidu a petrece cu atentie toate informatiunile cate se stracora in publicitate despre negociatiunile secrete intre deputatiunile nemtiloru si unguiloru. In nr. tr. am spusu ca nemtiloru se venise rondulu a-si da parerea despre elaboratulu unguiloru. Cumaca acestu deputatiune a senatulu imperiale n'a facutu pasi in direptiunea durita de sora-sa, se vede din conferintiele ministeriale ce le avura ministrii ambeloru diumetati de imperiu, cu scopu ca intrepunerea loru se apropia mai multu delegatiunile. Se dice ca Escelintiele Loru au facutu proiepte noue prin cari credu a dobandi invoierea ambeloru parti. „Deb.“ de astadi, precum si cele lalte foi oficiose cu simbria si oficiose de buna-voia, ni spunu ca negociatiunile au luat cursulu celu mai bunu. Dar este bine se remanemu la indoiela pana nu vom vedea ceva dovedi. Casi unu ce caracteristicu despre despusetiunile nemtiloru amintim act ca in „Morg. P.“ in dilele trecute se pomenia parerea unora de a secestra granele ce din Ungaria trecu prin Vien'a, si acestu din cauza ca Ungaria are multe restantie de contributiune, era la negociatiunile delegatiuniloru doreste a lua de scala numai contributiunile incurse, nu si restantie. Dar se nu ne miramu, oaci neci alte negociatiuni nu se facu cu totulu fora de superari.

Telegrafulu si face detorinta cu inscizatiari de la congresulu de pace din Genf (Genevra). Statutele lui le vom cunoaste numai dupa sosirea gazetelor de acolo. Tendinta precum scimu este a intemeia pacea perpetua, a careia posibilitate e denegata de multi autori. Despre reesirea acestoru nisuintie frumose va fi indoiela purure pana ce omulu remane ceea ce este astadi. Insuai in acestu congresu de pace, Garibaldi proclamam caderea papatulu intre aplause comune, unu literatu nemtiu s'a superatu si a paresitu societatea pentru ca s'a disu ca Sadowa e peta pre omenime alta literatu francu tiene democrat'a si pacea de posibila numai in republica pentru care areta unu modelu. Nu lipsi neci parerea ca pacea trebuie stabilita prin mediloece pacice. Dar asta parere e o picatura de apa in o mare fatia cu spiretulu comunu alu omenime. O institutiune, fie catu de sublima, incredintiaza-o omului, si elu delocu si-o va splica dupa inclinatiea sa animalica. Elu s'a batutu in timpulu vechiu pentru onore lui Marte, si candu Salvatoriulu i-a datu invetiatur'a divina: „amorea deapropelui“, omulu a trasu si ast'a pre capt'a sa: ei bine, de acum voiu se me batu pentru amorea de apropelui. Si ori catu e de ridicolosa asta conchisiune, elu a efectuit'o. Carolu celu Mare batutu pre Sasi sub pretestu de a-i crestina, Stefanu regele unguiloru puse sabia in servitiulu propagatoriloru evangeliulu. Vinu speditiunile crucifere sol. Astadi bataliele nu

sunt mai rare de catu in timpulu vechiu (cu catu astadi intervalele sunt mai mari cu atat'a lovirile mai grandiose, ce va se dica totu atat'a.) Religiunea n'a facutu schimbare, cultur'a a gasitu numai mediloece noue. Cainu a datu cu bat'a in Avelu, anticii in Elad'a se luau de capu, romanii impungeau cu sulitie, era acum se ucidu omenii cu tunuri ghintuite si pusce cu acu.

In mania tuturoru acestoru slabitiuni, detorinta omenime este a nisui spre pace, spre virtute, desf scie ca nu i-este datu ajungerea modelulu divinu. Religiunea si cultur'a, daca n'au imputienatu resbelele intre state, au naintatu inse pacea interna a statelor dezvoltandu vieti'a sociala. Si acestu a fostu stadiulu primu, cu aceste doue mediloece se va lucr'a pentru ajungerea stadiulu alu doile: pacea intre state si natiuni.

Noi scimu ca nationalitatea e unu principiu alu democrat'ei, era acestu fii'a religiunei crestine. Deci ori unde si radica democrat'a capulu, noi trebuie se ne bucuramu, se-i uramu progresu caci vine in ajutoriulu nostru cari luptamu pentru nationalitatea nostra romana.

nr. 90—1867.

Publicare.

Adunarea generala a Asociatiunei nationale romane din Aradu pe anulu 1867/8 se va tieni in 21 octovre nou si dilele urmatore a. c.

Ceea ce conformu §-ului 10 a statutelor Asociatiunei aducendu-se la cunoscintia publica, totu de odata cu onore se invita toti cei ce dorescu promovarea culturai poporului romanu, spe a partecipa la acea adunare.

Aradu 24 augustu nou 1867.

Directiunea Asociatiunei nationale aradane pentru cultur'a poporului rom.

Mirone Romanulu, m. p. directoru secund.

Julianu Grozescu, m. p. notariu.

Langa Clusiu in 7 Sept. n. 1867. *)

(—ru) Pentru mai mare publicitate, vinu a me adresa catra pretiuit'a „Albina“ intr'o cauza de interesu publicu, si—precum se va vedea—de principiu si oportunitate.

Nu voiu incera se cerselu mancarimea omului nostru, ce asiè bucurosu si-bagalungu'a unde nu-i ferbe oia, si-si aroga cuventu si judecata in lucruri ce nu le pricepe de felu; neci me voiu apuca se demascu unu fariseismu cunoscutu, ce — totu de un'a e gat'a si elu a face opusetiune regimului, poterei, acolo, unde scie de securu ca — dupa probatulu receptu: „mai catolicu de catu pap'a“, — va se se recomende prin opusetiune chiaru regimulu seu partitei lui: ci voiu se vorbesou la obiectu si oestiune, si parerile manifestate asupra-le din veri-ce parte.

E cunoscutu, ca dlu ministru unguurescu de justitia in proieptele sale de reforme in administratiunea justitiei — voiesca a decentralisa curtea de apelu, Tabl'aregia, si a organisa pentru partile Ungariei siese, era pentru ale Transilvaniei a sustiene cele doue curti apelative sustatorie, adaca din Sibiu si M. Osiorheiu (M. Vászrhely.)

Motivulu dlui ministru suntu — cele in tote tierile cu justitia buna si bine organizata

*) Cu bucuria salutamu acestu artichu din condeiu precatu de stimabilu, pre atatu de competente. Red.

de multu recunoscute, aprobate si respectate. Noa dintre cate tote, trei consideratiuni la tota intemplarea cauta se ni vina la socotela, si adaca — *antiau*: principiu de decentralizare insusi, — fora a mai fi de lipsa a spune si splica — pentru ce? — a *dou'a*: principiu de reprezentare a partiloru in fiantia seu persona, desclinitu in cauzele criminale — si la a *dou'a* instantia, pre cum doreste acestu dlu ministru si trebuie se dorasca fie care juristu dreptu si practic; a *treia*: interesulu pentru limba si nationalitatea nostra, carele fora indoiela mai bine si mai lesne se pote validita la unu tribunalu dintr'unu tienutu locuitu de noi, de catu la unu tribunalu din mediloece strainiloru.

Aceste respepte s'ar pare omului cu minte si de omenia invederate si decidatoria; dar chiar pentru acestu nu ne-am miratu, ca o parte mare din contrarii nostri si ai binelui si fericirei poporeloru, anume acelu nemagiare — sunt contrarii de morte acelu planu a dlui ministru, — firesce, pentru ca temu periclitarea eschisivismulu magiaru; — inse pana se esa ei, acesti cunoscuti contrarii ai nostri cu opusetiunea loru pe fatia, era ca o voce romana se incera a li sparge ghiati'a, si ea numai de-catu prin colonele lui „Hon“ resbi si in publiculu magiaru, combatendu de o camdata — la parere intru interesulu romaniloru ardeleni — intentiunea regimulu d'a sustiene tribunalulu de a dou'a instantia in Sibiu, si pretindendu contopirea lui cu celu din M. Vászrhely (Osiorheiu), adaca din secuime, dintr'unu unghiu alu Ardealulu.

Diciu se me feresea de cugotulu d'a polemisa cu unu omu, pre care inca nime n'a fostu in stare a-lu capacita vr'odata; deci nu voiu, de catu se atingu motivele acelei opiniuni si pretensiuni romane, a-mi adauge cate o observatiune cu totulu obiectiva, si a lasa onoratulu si nepreocupatulu publicu se decida, ca — cine are dreptu??

Crede omulu nostru, ca — dupa-ce stersera legile create in diet'a din Sibiu si santiunate de Maiestate pentru garantarea egalitateri nostre politico nationale, ar fi unu ce fora de temei a sustiene tribunalulu apelativu din Sibiu, care asemenea s'a infiantu la 1864 si inca nu s'a santiunatu de Maiestatea sa domnitoriulu.

Pare-mi-se ca logic'a nostra ar fi alt'a, cam urmatore: Daca regimulu magiaru din oportunitate vre si pote se sustiene o institutiune octroata si inca neci santiunata de monarcu, cu catu mai vertosu era si este detorinta lui, a sustiene legile si institutiunile santiunate de monarcu pentru cari asiè dara este ingagiata parol'a, vedi'a, demnitatea coronei si pentru cari oportunitatea de securu e multu mai plausibile!

Mai de parte provoca omulu nostru la sfer'a de aptivitate judeciale *restrinsa* a Universitateri sasesti nationale pan' la 1848 si pretinde totu asemenea restringere si pentru viitoru.

La acesta pretensiune cei ce precepu — ce va se dica ea, nu vor pote, de catu a ride, seu a — compatimi pe propunatoriulu de unu regresu atatu de neinpacabilu cu ideia moderna despre administratiunea dreptatei, despre o sistema si ordine.

Alu treilea motivu potericu alu omului nostru e, ca — romanii se afla cu sasii in neincetate imparechiari, judecatorii inse sunt totu sasii si asiè preocupati in partea partiloru sase, prin urmare anevoi deplinu capaci d'a aduce sentintie drepte partiloru romane.

Eu asiè sciu, ca romanii si in Transilvania si in Ungaria in asemene mesura sunt imparechiati si au procese cu *magiarii*, si judecatorii pre la tribunalele si de prim'a instantia, dar anume la Tabl'a regia din Pesta sunt in tocmu mai *numai magiarii*, si sentintiele acestora fatia cu partile romane neci sunt mai bune, neci mai pucinu *neromanesci*, de catu

a le sasiloru din Sibiu; si mai de parto asiè sciu, ca — daca romanii au capetatu de la Tabl'a regia din Osiorheiu si de la Tribunalulu supremu de acia sentintie mai drepte, acestu n'a fostu neci de catu pentru ca s'au facutu ele in Osiorheiu si Clusiu, ci — *pentru ca s'au facutu cu concursulu si influenti'a de judecatorii* de tote nationalitatile si asiè si de *romani*.

Atinge si omulu nostru, desi nu ca motivu de frunte alu votulu seu, fiindu ca casi cu atare ar isbi de a dreptulu si in magiari, in care casu „Hon“ anevoi s'ar fi invoiu a-i da presiune votulu, — atinge diciu si omulu nostru anomal'a si nedreptatea, — ca tribunalulu apelativu din Sibiu, desf competinta lui se estinde peste mai multi romani de catu sasi, e compus curatu *numai, seu mai numai din sasi*; „nota bene“, va se dica in tocmu ca Tabl'a regia din Pesta *mai numai din magiari*. Dar vedeti, domniloru si fratiloru, *acè e bub'a*, acestu e reulu, si isvorulu reului, si — eu asiè credu, ca romanii ca omeni preceputi si preceputori de interesele loru si de adeveru — *acelu reu se-lu constateze si combata*, se-lu combata in Sibiu si in Pesta, in M. Osiorheiu si in Dobritiu si pretotindenea, era nu se ne facem de risu contrariiloru nostri si omeniloru aventati in specialitate, rescolandune si opunendu-ne decentralisatiunei si progresulu si reformelor in administratiunea justitiei.

Mie — afara de acestu, asiè mi se pare, ca centralisatiunea tribunaleloru de a dou'a instantia pentru Ardealu in M. Osiorheiu neci dintr'unu punctu sanetosu de vedere nu pote fi corespunditoria; anume nu, pentru ca acelu locu e pre indepartatu de mediulu tierii, si asiè-dara nefavorabilu pentru o reprezentare personala, ba chiaru si pentru indatenatele informatiuni a celoru mai multe parti din tieria; maide parte — pentru ca acelu locu e mai numai magiaru seu secuicu si incunguratu de poporatiune magiaro secuica, prin urmare judecatorii vostri, tocmu de i-am avé in numeru proportiunatu, ar fi tare espusi influentiei straine, a dese ori contrarie.

Fiindu eu pre de parte de intontineua d'a apera seu pre ministeriulu unguurescu, caruia din principiu sum contrariu, nerecunoscendu-i din punctulu meu de vedere ardeleanu — chiaru neci competinta in afacerile nostre, (libertatea consciintiei nu-e atacata, asiè nu potu fi atacate neci principiile, deci credu ce mi se impare, si pentru acestu nu mi se pote imputa pecatu contra starii actuale) — seu pe domni sasi de la tribunalulu apelativu din Sibiu, alu caror'a egoismu si partialitate nationale — nu mai are sotia in lume, afara de catu numai la — *magiarii* si *turci*: incheiu cu atat'a si cu declaratiunea, ca — opiniunea contraria, manifestata de omulu nostru in „Hon“ si „Conc“. — eu din parte-mi, dupa cele atinse si dupa cum cunosc impregiarile — n'o potu recunoste neci de intemeiata, neci de folositoria pentru romanii din Transilvania, neci de — adeverat'a si credintios'a presiune a opiniunei publice si competente la noi.

Din Solnoculu de medilocu sept. 1867.

(Fratietatea unguiloru in comitatulu nostru fatia cu romanii.) In comitatulu Solnoculu de medilocu, in comun'a Bobota (Nagy-Dersida) s'a escatu procesu intre fostii domni de pamentu si intre comun'a urbariala pentru dreptulu de regale. In acesta comuna, de candu ni aducemu a minte, fio cine candu a vrutu au traitu cu dreptulu de crasmaritu fora de atacare. In anii mai de curundu trecut, incepura posesorii procesu formalu in contra fostei comune urbariale, pentru dreptulu de crasmaritu, voidu a-lu trage eschisivu in folosulu loru, si dobandira de la Sedri'a comitatensa rezultatulu doritu spre a caruia escutare si licitarea drepturiloru de regale s'au si numitu de *judi escutatori* Sp. Domnu Georgiu Balintu judc

supremu centralu, (fostu romanu odata, dar precum se vede astadi din a sale fapte s'a lapedatu de noi, ta'ta-seu a fostu cantoru romanescu, dar fiulu a uitatu prescur'a capetata din crunta sudore a romanului) subjudelc Becski, — defigendu-se diu'a de 1 juliu an. cur. candu pentru introducerea regaleloru emisiu judi au venit la Bobota impreuna cu posesorii respectivi, ne facendu-i-se poporului din Bobota cunoscuta mai antaiu decisiunea tribunalului comitatensu despre luarea drepturiloru regale. Poporulu a esitu antea comisiunei in marginea satului, pana la 200 de insi, au intinsu comisiunei o rogare, incarcau au spusu cumca ei decisiunea tribunalului despre luarea ei esecutoria drepturiloru regale nu au capeta'o, deci se roga se li dee restimpu de 30 de zile seu mai putiene, in care ei se umble in cauza si se se convinga, altcum ei afara de comisiune, fatia cu care nu se vor improtivi, dara pe posesorii si pe altii cu doru de licitatu nu-i vor iertat se intre in comuna. Aci comisiunea simpliciter fara de a li grai unu cuventu, fora de a-i capacita oatu de putienu, s'a intorsu inderetru cu veri cati-va posesori, cari abateru-se la Mojadu intr' unu birtu, au inceputu a planisa cum ar poté negri acelu poporu. Aci facendu-se protocolu, a inceputu cate unu posesoru a dice ca densulu de la cutare omu au auditu ca in Bobota au batutu clopotele intr'o dunga, si totu poporulu e rescolatu cu cose, cu furci de feru si alte instrumente, ca se nu lase comisiunea se intre, — altulu a disu ca nu numai poporulu din Bobota e rescolatu, fara inca si satele vecine, precum si Dersid'ka Mica inea s'a rescolatu ca se murga intru ajutoriu, macar ca acei omeni cari au esitu naintea comisiunei neei unulu n'a dusu cu sine neei bata catu de mica, si toti fiindu urezi, au graitu cu tota onorea, totusi presedintele comisiunei d. Balint György pe mentiunile si scorniturele unora posesori unguri (cari nu s'au indestulitu cu sudorea si poterca romanului ce au sup'o in decursulu sectiloru trecuti ei si de viet'a si de putinulu materialu ce ni-a mai ramasu, inca ne-ar lipsi) — si-a intemeiatu protocolulu, si au cerutu de la vice comitela primu potere arnata: *brachium*. Vice comitela pr. Spt. D. Balint Elek la acelu protocolu nemotivat d'ajunsu, a si reserisu ca i da potere deplina ca din satele vecine se intrebuintiedie atati omeni cati va vedé a fi de lipsa pentru asiediaza rescolatulu poporu din Bobota: Aceste despusetiuni facendu-se forte cu rapediune, capetandu comisiunea plenipotintia a intrebuintia *brachium*, a strinsu si adunatu din satele unguiesci de pro Eriu, Akos-Kraszna, Mihályfalu, Cségeny, Érszontkirály si Szakótsi, unguri cei mai grabiani, cari neei nu sunt de totu desbracati de natur'a cea selbateca adusa din Sciti'a, cari si in revolutiune au fostu cei mai gefutori, pana la vre o siese sute de omeni, cu cara pana la 3 sute de cai, in a 2 juliu a cur. au si sositu la Bobota, unde ante de a se baga in satu, si au menatu caii pe fénatic, éra densu ou comisiunea au mersu in satu, afara de cari au remasu priveghiatori peste cara si cai. Comisiunea si-a plinitu misiunea sa, éra locustele acele flamende aduse asupra bietiloru romanu inovinovat, au taiatu 3 vite, au inceputu a gefui fora indurare prin satu pane, slanina, branza, lapte, smantina, óa, gaine, vinu, rachiu, catu au aflatu si potutu consuma. In 3 jul. acea gramada de locuste dupa ce si-a plinitu predarea si satiu pana (sefiecu iertare) l'avomatu, s'a departatu, lasandu dupa densu multe vaiete si suspino in casele meseriloru romanu din comun'a Bobota, pe cari i-au lipsitu in timpulu acest'a forte scumpu de nutremintele necesarie preste anu. In 4 juliu a. e. tienendu-se in comitatu adunarea comitetului comitatensu, acelu poporu maltratatu au datu plansore antea comitetului, in carea a declarat aplicarea *brachiumului* in contra loru, de nelegalu, si s'au rogatu ca pagub'a prin acela casunata, se li se desdauneze, seu plansorea se li-o promove die la Inalt. Ministeriu. Luandu-li-se plansorea in consideratiune, s'a si denumitu o comisiune constataria din 2 unguri si 2 romani, sub presidiulu spt. D. Keisler. Imre Romanii erau spt. Dnu Alexandru Papp, jud. pr. si Nichita not. com. Acesta comisiune in dilele prime a lunei lui augustu an. cur. esindu in fat'a locului in Bobota in 9—10 dile au totu investigatu, juratu, atatu dintre poporu, catu si straini cari ocaasionalmente au umblatu pre acolo seu au sciutu ceva despre rescolarea bobojaniloru, precum si despre pagub'a casunata. Finindu-si comisiunea investigatiunea, in 4 sept. cur. éra-si

tionendu-se adunarea comitetului comitatensu, acésta di a fostu menita si pentru pertraptarea si decidera acelei cause. Siedintiele comitetului s'au inceputu in 2 si macar ca acésta causa a fostu cea mai momentosa — unu casu casi care nu s'a mai intemlatu in acestu seclu — s'a amenatu pana la 4 l. c. cu scopu bagu séma ca romanii si cati s'au adunatu, nu voru poté perde timpulu si se voru departa, si vor decide numai ei pentru ei, — precum s'a obisnuitu a face si la alegeri de ablegati, si in alte cause. In 4 dara d. m. dupa 4 óre referintele sp. D. Keisler Imre ascultandu-se de catra toti cu forte mare atentiune, au referitu caus'a, din care neoi celu mai micu semnu nu s'a doveditu care se fie datu ansa legala la folosirea brachiumului, si in opiniunea sa bine intemciata a doveditu curatu ca protocolulu judelui sup. Balint e nelegalu, relatiunea prin care a cerutu brachium, falsa, care d'ora din necunoscutia legiloru a puresu. In opiniunea sa pe temciulu legiloru citate, aplicarea brachiumului a declarato de nelegala, prin urmare pagub'a si pred'a casunata acelu poporu nevinovatu socotita si statorita in 1300 fl. v. a. mai jos numitii judi esecutori Balint György si Becski se o intorca in restimpu de 15—dilo. Acésta opiniune a comisiunei investigatore a fostu spriginita dintre unguri de spt. D. László Imre deputatulu cercului Tasnadu, dintre romani cu mare focu, intre altii de spt. D. zelosulu barbatu a natiunei Georgiu Pap jude orfanulu, inse dupa proverbulu — ca multe cióre invingu unu vulture — nu li ajungea la fratii unguri timpu cate 3—4 éra odata scolati, care de care, cum de cum mai cu rafinate argumente se opintiau a schimosi lucrulu si a desvinui comisiunea esecutore, a afirmá cumca convenirea poporului din Bobota a fostu rescolare si opunere completa, prin urmare brachiumulu pe dreptu in sensulu legiloru s'a intrebuintiatu. Din acele motive s'a decisu ca poporulu se suferé pagub'a casunata, seu de nu li placa se-si cerce pagub'a la tribunalu, de pre v-comite, seu de pre judii emisi, seu de pre cine voru vre. Buna mangaiare de la fratii unguri, nu li pare destula despoziarea ce au facutu a casa, ci inca ar dori ca ce a mai ramasu a casa, se duca se-si manance putintia avoro cu advocatii unguri, se-i acuse pre ei la ei. — Comisiunea esecutoria a avutu detorintia, ca convenindu cu poporulu in marginea satului, se-i spuna ca la omeni neliterati, cumca causa e decisa de la tribunalu, care densu debue ca decisiune formala se o duca in deplinire, se-i capaciteze despre urmari de se vor opune, si se-i intrebe de 3 ori ca lasa-i-oru in lantru seu ba, — dara asta nu a facuto, unii ca aceia nu-su dirigatori fara a aplica brachiulu inea nu a fostu competentu v-comite, fara numai comitetulu comitatensu, facendu-se intrebuintiarea brachiului inainte cunoscutu cu 3 luni, in care partea pasiva se se pota otari, dar asta nu s'a facutu, si predarea dieu ca e pa cale. Mai auditu-s'a in acestu seclu, abusu ca accst'a óre mai sunt si in alte comitate unguri seu dirigatori cari in timpu asiá critice se scóle unu neamu pre altulu ca in com. Solnoelulu de m.? Daca a trebuitu brachiulu, de ce n'a adusu romani, dar nu unguri a supra romanilor? Au nu vedeti ca prin acésta compromiteti fratietatea chiaru in ochii tieraniloru? judecati frati din tiera, cu ce neamu traimu, judece-i in urma Dumnedieu si li rasplatésca dupa dreptatea loru. Poporulu va recurge la locurile nalte.

P. Dr. pr. rom.

Logosiu 9 septembrie, 1867.

Sér'a de 7 septembrie st. nou ni fu martora la una reuniune si petrecere forte cordiala, de care noi romanii de aici de multu n'amu avutu, in mediloculu fatalitatiloru ce timpulu ni le aduse pre capu. Mai multi tineri studinti pre la felinrite iastitute liceali si academici pausandu in mediloculu nostru, dilele loru de forie, si luara in demnu, cu scopu da a castigá atare ajutoriu banalu pentru binetalentatulu colegu aloru Ionitia Badescu, a arangia sub protectiunea cercului de lectura de aici, o petrecere a familiciloru romane din locu, intr'o adunare, cu carea pre langa cantece si dechiamatiuni de ale bravoru teneri studinti, fu legatu si dantiu. Reuniunea constete numai din familiá romane, inceputulu petrecerei se facu cu dantiu, ce se mená pana la ora de repausu. In acésta óra se tienura productiunile de cantari si de-

chiamatiuni, tóte esecutate de mentionatii studinti. Cantarile ne-au multiamitu forte bine, si facu onóre esecutoriloru. Dechiamatiunile produse de dl. Ionitia Badescu, si tenerulu Bredicianu ne despusera spre aplause sgomotosé, dar zelulu cu care se jocá dupa piesele de dantiu precum nainte, asiá si dupa óra de repausu, éra nemarginitu. Deci fie-ne iertatu a luá catva acésta petrecere sub o privire obiectivo prin microscopulu critice: Aci avemu de observatu, ca pre langa tóte ca conversarea preste totu luata, decurse intr'unu tonu corespunditoriu recerintieloru de salonu, totusi nu potemu suprime observatiunea supra acelei impregiurari cam batatorie la ochi si la audiu: ca tocmai atunci candu tinerii declamanti mai tare se versau in expresiunile cele ferbinte a afectelor amesuratu testulu de dechiamatiune, unii dintre ascultatori conversau intre sine cu voce mai gat'a asiá de nalta precum éra ici colé ce a declamantelui, prin ce pre firesce, ca si insemnetateca dechiamatiunei avea se péda in catva. — Mai departe credemtu ca si acea observatiune va fi la loculu seu, ca intre piesele de dantiu, cele romane fusera putienu reprezentate, dar cu atat'a mai tare cele nemtiesci, care si cam pre lungu se tienéau. — Alcum nu face nemica. — Acest'a este lucrulu criticeci seci, éra noi sperámu ca astfelu de intreprinderi bine multiamitorie pentru toti, in seartu se vor mai repeti, unde apoi si celo aci criticate se potu delaturá, ce cu atat'a mai lesne se póte la unu publicu ce atatu de bucorosu se aduna la petrecere cordiala. —

Economia.

(O reuniune noua. Lipse in comunicatiuni. Grane din Ungaria in piatie prusesci.) Lucrurile mari se potu concepe de individi, dar de comunu se potu indeplini numai de reuniuni. Acest'a e unu adeveru despre care primimu probe destule in fie-caro di si pre fie-ce terenu, asiá si pre terenulu economici. Fora a ne teme de multa contradicere, cutezámu a stá pentru validitatea afirmatiunei cumca: natiunile, la cari nu s'a dezvoltatu spiretulu de reuniune (asociatiuni, insocii), acele neoi n'au capacitatea a produce lucruri mari. Aceste cugete ne imbuldiescu vedendu ca reuniunile romanesci sunt atatu de putienc, in catu pentru a le numerá ajungu dogetele de la una mana, éra la vecinii nostri ele se inmultiescu neincetatu, asiá ni spune „Presse“ ca la Turda s'a formatu o societate pentru cultura viiloru si a vinului. Societatea se baseza pre actiuni, si scopulu ei de frunte este a castigá vitiele cele mai nobile ce se potu acimatisá acolo, si dupa cum vor reesi incercarile, se vor plantá dealuri intregi. Cate o actiune e de 50 fl. Sperámu ca asemenea intreprinderi se vor face si pre alte locuri, si romanii vor participá, cu atat'a mai vertosu ca rezultatele se potu ajunge si cu spese mai putiene. — Granele ce se trasportá din Ungaria si Banatu catra Triestu, suferu intardiare, nefindu destule medilóce de comunicatiune. Pentru delaturarea acestui reu, reprezentantia comerciala din Triestu s'a adresatu atatu ministeriului de comerciu catu si directiunei generala a cáiloru ferate de médiadi, arctandu ca naintandu timpulu li se sporescu concurentii in piatielo straine. Delaturarea reului va trebui se urce pretiurile graneloru in tergurile de la noi. — Directiunea cáiloru de feru ale statului inea va trebui (precum ne infórma Loidulu Pestei) se faea despusetiuni noue pentru inlesnirea transportulu graneloru ce se imbuldiescu pre linielo ei. — Multi negociatori prusesci au legatu contracte cu negociatori de pre la noi punendu pentru acum terminulu liferárii bucateloru. Precum se vede, negociatoriloru prusesci li se imparea ca racolta nu vafiásie de buna si negociatori nostri nu vor poté liferá cu conditiunile dia contractu. Dar prusii s'au insielatu pentru ca ai nostri se tienu de conditiuni, se infatiséza cu granele la timpulu si loculu otaritu. Prusii inse primindu granele, facu felu de felu de exceptiuni si detrageri dia pretiuri sub diferite proteste. Aceste nedreptáti — precum ni spune „Geschäftsbericht“ — au indemnatu pre negociatori austriaci a face pasi colectivi la oficiolatele prusesci, pentru ca cu ocaziunea

predarii bucateloru se fie de fatia cate o persóna judecatorésca.

VARIETATI.

— *Afaceri besericesci.* Cetimiu in „Telegrafulu romanu“: Pré Santia Sa, Préluminatulu P. Episcopu alu Aradului, Procopiu Ivacicovici, a sositu Vincri in 25 Augustu in mediloculu nostru. Scopulu sosirei Pré Santiei Sale e participarea la lucrurile Consistoriului apelatorialu ce se vor incepe luni. Cu Pré Santia Sa a sositu deodata si Pr. on. Par. Protopresbiteru altu Totu-Varadiei Ioanu Belesiu. Inteliginti'a romana gr. or. de aici, sub conducerea Pré on. D. Protosincolu Popca a bineventatu pre Pé Santia Sa ieri la 12 óce. Eci sosti si Présantia Sa Préluminatulu P. Eppu alu Caransebesiului Ioanu Popasu, in mediloculu nostru. — *Generalulu Türri,* renumitu din resmeliti'a unguiloru de la 1848, folosindu-se acum de amnestia, a venit la Viena impreuna cu sotia sa, de unde au plecatu catra Ungaria, si marti sér'a fu primitu in Pesta. Ovatatiunei cei se feco respunse ca si primetate nu pentru persóna ei pentru caus'a pentru care a luptatu, si ca spera cumca consotii vor lupta éra pentru a face Ungaria écea ce a fostu. — Toti emigrantii vinu, numai Kossuth nu mai vine desf are amnestia de la monarcu. „Gyere Kossuth!“ ca desf nu vei spáriá pre guverntu care tí'a datu amnestia, vei spáriá inse pre unii romani cari astadi sunt hiperguvernamentali, éra alta data pre candu tu (sée daoa mai vrei: Escelenti'a Ta!) — numai ca atunci trebue se diocemu in locu de gyere: méltóztassék jóni!) umblai pre calea cea rea, orau amicii toi si apoi instrumente. — *(Multiamita publica.)* Subscritulu cu plucere grabescu a mi sprime deosebita mas multiamita, prin aceste ordeti publice, m. on. D. Demetriu Negreanu negociatoriu in Beiusu, pentru nobilulu ajutoriu de 10 fl. v. a. cu care avu bunetate a mi-usiorá cariera studiosa. Logosiu 8 sept. 1867. Ionitia Badescu gimnastu absolutu. — *Statuene postala* ala infiantia in Valcaniu (Válkány) comitatulu Toponitulu. Scriindu ni-se despre acésta, unu fiu alu comunei multiamesce staruintoi unui d. magiaru de acolo, in locu d'a multiamu guverntulu, seu siesi insusi care inea dá contributiunea din care se sustienú postele. — *Mai. Sa Imperatulu* a plecatu marti la Sehaffhausen, in Svitiera, de unde va returna in cateva dile impreuna cu M. S. Imperatésa. — *Reprezentantele Austriei in Mersicu* baronulu Lago a sositu astadi marti a trecut si delocu dupa sosire avu audientia la M. Sa Imperatulu. — *Moise Montefiore* acelu óvrau bogatu despre a caruia calatoria la Bucuresci au vorbitu mai pre largu in acésta óra, — retornandu a sositu aici la Viena. Scimtu ca elu s'a fostu dusu cu intentiunea se pledezo la cabinetulu Bucuresciloru pentru imbunirea sortii óvreibloru, dar — precum ni spune — insea óvreibloru sa s'a scandalitu de coteligianarii noi si de faptele loru din Romania, si n'a incercatu nemica, ci luá calea inderotru catra Anglia.

Responsuri. Dnu Filaretu: Intre cele publicate si intre epistola cu datulu 8 l. c. n'amu primitu neoi o scriitura. Cele dat. 8 l. c. vor nimá ni ven. Intregi tati pentru acésta „fi“ colé se a fostu pre multu. Multiamitu! Unu domnu calotoriu: Lipsa am avé dar potintia nu-e. Batelli'a de la Césmanu: Obiectulu atre Blis a lesu, dar lucrarea? Ne vom mai cugeti. Dnu Gor. Gav. in B. Trimite si despre cei lalti ce se arctámu intregulu registru de postele. Trésimtu natiunalitateja si care. Si ócea ce ni-a parisu anu despre conulu fa-o in detaliu. Pentru garantia mi-ar placé se ro subscriti catu de mult. Dnu C. B. in Ar. Suat afaceti priate, prin actiune nu de interesu pentru publiculu cetitoriu. Potemu produse daoa vrei la inseriuni, dar atunci e a se respunde tasi inseriuni éra timbratu de anticipatu.

Vienna, 12 septembrie. Burs'a de séra de la 11 l. c. Imprumutele de statu cu 5% 52.20—52.40. Obleg. desarcinarii de pamentu ung. 69.50—70.00; transilv. 63.00—63.50; Ban. temes. 67.—67.60; bacovin. 64.00—65.00; Galbenulu 5.90—5.91; Napoleondori 9.88—9.89; Imper. rusesci 10.12, 10.15; Argintulu 121.25—121.75.